

bratte og voldsomme Omslag i Folkestemningen, som er saa betegnende for Masserne. Vi kende dem jo alle fra Nutidslivet. Den ene Uge er Dreyfus en Helt og Esterhazy en Kæltring; den næste er Esterhazy en uskyldig forfulgt og Dreyfus den Forræder, han altid har været. Vi se det, men vi faa sjældent at vide, hvorfor det slaar om saa pludseligt. Hvor kan nu Forf. male et saadant Omslag for os og lade os føle, at det *maa* komme! Tag eksempelvis det Kapitel, der stod i „Kv. og Samf.“s Jubilæumsnummer: „Brød og Skuespil!“ Vi se de forskellige Lag i Folkets Kultur stikke frem: det sultne Folk, der, efter en Gang at være bleven mæt, med Middelalderens Galanteri i sin Velgører netop hyl-der Kvinden, og saa da de brede sig paa Klippebænkene ved deres eget gamle Teater, straks „føle sig som Grækere og Kulturbærere“; først strør Skaren med fyrstelig Gavmildhed Velvilje og Bifald, men pludselig, da der paa Kunstens Om-raade bydes den en Umulighed, føler den sig som den over-legne, og med eet Slag se vi for os den rasende Tilskuerskare fra de romerske Cirkuslege, der med nedadvendte Tømmelfingre raabe paa Blod, Blod! og med raffineret Grusomhed kræver Ofret pint til det yderste.

Eller tag den nydelige Fortælling „Det gamle Martyrium“. De rent ydre Begivenheder ere som en almindelig katolsk Legende. En Marionetspiller har ved utidigt Kniberi (han har i Stedet for sine to blinde Spillemænd anskaffet en Lire-kasse) mistet sit Publikum; men saa snart han følger Helgen-billedets Anvisning, stormes hans Døre af Tilskuere. Af det Slags Fortællinger findes der Hundreder i de gamle Legen-darier. Men Selma Lagerlöf viser os de skjulte Traade, der bevæge Menneskene. Vi se, at det *kan* ikke hjælpe Don Antonio, at han forgylder Karl Magnus's Kejserkrone baade fire og fem Gange. „Det var ikke Forgyldning, han trængte til, det var en Idé.“ Og saa faar han en Idé, der vækker de gamle Fattighuskoners skønneste Erindringer, der minder den fine gamle Præst om hans Ungdoms højtideligste Stund, hid-kalder den fornemme unge Frue og fylder Skuespillerens eget Hjerte med Andagt og Ærbødighed for Kunsten — saa for-staa vi, at al denne Betagethed bliver som en elektrisk Strøm, som de naive Tilskuers Fornærmelse umuligt *kan* holde Stand imod.

Foruden disse Masseskildringer indeholder Bogen jo og-saa en Række Personskildringer, men disse, finder jeg dog, er af forholdsvis mindre Værd. Det maa siges, at det er levende Mennesker, ikke abstrakte Typer, og mange af dem ere saare elskværdige — Donna Elisa og den gamle Felice